

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitási sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A mentelmi jog.

Zombor, 1898. dec. 3.

A Rakovszky esetből kifolyólag a képviselőházban erős vita indult meg a mentelmi jog fölött. Szó sincs róla, a mentelmi jog rendkívüli fontos dolog. Nem is azért nem helyeselhető a vita; hanem azért, mivel éppen egy a vitára alkalmatlan esetről indult ki.

Maga a mentelmi jog lényege megérdemli azonban, hogy az eszmék tisztázása szempontjából foglalkozzunk vele:

A törvényhozó hatalom szuverén voltának védelmét foglalja magában a törvényhozó hatalom minden egyes tagjának sérthetlensége. A főrendiház és a képviselőház tagjai, mint a törvényhozó hatalom gyakorlásának részesei vannak élvezetében a mentelmi jognak. Az ő sérthetlenségüknek megsértése, az ő zaklatásuk nem személyes sérelem, nem személyes zaklatás, hanem az általuk képviselt, a személyükben kifejezett hatalomnak sérelme, annak zaklatása.

A főrendiházi tagok és a képviselők mentelmi joga közszabadsági biztosíték, melyet féltékenyen kell őrizniük minden hatalmi tulkapás ellen, tekintet nélkül arra, hogy a hatalmaskodást a „szent demokrácia“ nevében a nép vagy a szabadság elnyomására törekvő kormányzati hatalom szándékozik, vagy igyekezik megselekedni.

E tétel igazsága felett nincs széles e hazában sem párt, sem egyes, a ki kételkednék, a ki vitakoznék.

Ép oly kevéssé tárgya e kételkedésnek vagy a vitakozásnak az, hogy a mentelmi jog alatt nem érthetünk kiváltságot, mely ex-lex, vagy törvényen felül levő állapotba helyezi a törvényhozás tagját. A törvényhozó hatalom a maga egészében egyfelől a törvényesítő magyar anyagi korona, másfelől a magyar országgyűlésnek törvényalkotó mind a két Háza érezteti az általa alkotott, az általa szentesített törvényeket, él velök, kormányoztatja magát általok és feltétlenül alá rendeli magát nekik.

A minthogy a törvény hatalma alatt állnak a törvényhozó hatalom faktorai, mint egészek, éppen úgy a törvény hatalma alatt áll a törvényhozó hatalomnak minden tagja is, főrend és képviselő egyaránt.

Mindez kétség és vita tárgya nem lehet, mert hisz a képviselőházban folyó ugynevezett „mentelmi ügyi“ vitában ezeket hangoztatták azok is, a kik a vita tárgyát képező „immunitási“ esetben a képviselői sérthetlenség elvének megsértését látták és azok is, a kik sérelmet fenforogni nem láttak. Es ugyanazokból az alapelvekből egészen ellenkező következtetésekre jutottak a különböző felfogású szónokok.

Hogy vannak, a kik örömmel veszik a vélemények e megoszlását, könnyen megérthető; mert hisz a mai viszonyok közt, midőn az indemnity-vita szónokaiiban fogyatéki kezd bekövetkezni és az idő megölésének más módja és alkalma nem kínálkozik, azoknak, a kik obstruálnak, mindegy: mivel obstruálnak és kapóra jön a mentelmi jog állítólagos megsértése, még ha sérelemről szó sem lehet.

Ez az oka tehát annak, hogy oly széles mederbe jutott a „mentelmi jog“ megsértésének ez a nagy ügye. Nem a sérelem nagysága az, mely mű-izgalomba hozza a Ház obstruáló elemeit, hanem az, hogy a sérelemnek nagy feneket lehet keríteni, annak megvitatásával megint négy-öt ülést ki lehet huzni.

Abban, azt hisszük, nincsen kétség, hogy a törvényhozók mentelmi jogának védelmét, az országgyűlés tagjai függetlenségének biztosítását mindnyájan oly alapvető jognak tekintjük, melyet megbolygatni nem engedhetünk.

De úgy tudjuk, úgy tanultuk, hogy a mentelmi jog nem védi meg a főrendeket vagy a képviselőket azokban az esetekben, midőn ők maguk áthágják a törvényt és a törvényt áthágásánál tetten érik őket. A tettenérés esetében nincs mentelmi jog. A ki törvénytelenül követ el és éppen e törvénytelenül elkövetésén in flagranti

éri a végrehajtó hatalom közege, az letartóztatható, előállítható, elővezethető, akárki legyen is.

Mentelmi jog sérelméről nem panaszkodhatik az a főrend, az a képviselő, a ki in flagranti a törvényellenes cselekedet elkövetésekor a végrehajtó hatalom kezébe kerülve, ugyanazt a sorsot szenvedni át, mint az ország lakosai közül azok, a kik törvényeket nem alkotnak.

A jelen esetben a törvényes rend ellen lépett fel egyik képviselő. Nem törvényhozó-jogai gyakorlása közben, hanem akkor, midőn mint magán-egyéni járt a rendőrség által a rendőrségi jogkörben vont kordon mellett, igazolásra szólította fel a tisztét teljesítő rendőri közeg, a kit erre nemcsak állása, hanem a törvény is feljogosít, az a törvény, mely büntetni rendeli azt, a ki nevét a rendőri közegnek megmondani vonakodik.

A törvényhozó kivételt kíván e törvény alól. Őt a törvény nem kényszerítheti igazolásra! Ő képviselő! Mit neki törvény! Majd megtanítja ő a törvényes rend örét!

Ha a képviselőt, ki így megszegte a törvényt, a rendőri közeg, nem is tudva a képviselőnek képviselői minőségét, elő akarta volna is vezetetni, a mihez joga volt, még akkor sem sértette volna meg a képviselői immunitást. Annál kevésbé sérthette tehát meg akkor, a mikor megtudva, hogy képviselővel áll szemben, bántalom nélkül elbocsátotta a magából kikelt törvényalkotót.

Csodálatosképen még lucidesz-fej is van, mely nem így fogja fel a dolgot és törvényteleniséget lát, mentelmi jog megsértésének esetét hangoztatja, midőn eléje tárják a rendőr és a képviselő közt lefolyt jelenetet.

Vajjon azok, a kik itt e mentelmi jog sérelmét látják, meggondolták-e, hogy hová vezetne, ha az a 444 képviselő és 300-400 főrend, — a kik szótöbbséggel, szavazás útján alkotnak törvényeket, a kik a közrend érdekében létesítették a rendőrséget, a kik a végrehajtó hatalom gyakorlására az eszközöket megadták, — nagy hirtelen elkezdene parancsolni a rendőri közegeknek, elkezdene rendelkezni a rendőrség egyes alkalmazottai felett?

A hatalmi jogkörök teljes összezavarása, félreértése mutatkozik e kérdés megítélésében. És különben, hogy azok, a kik ez esetben a mentelmi jog sérelmét nem látják, a rendnek, a rend által védett szabadságnak, a szabadság oltalma alatt álló képviselői sérthetlenségnek érdekében küzdenek és harcuk ezeket védelmezi meg; azok pedig, a kik a mentelmi jog megsértésén panaszkodnak, nem veszik észre, hogy egyfelől az obstrukció szekerét tolják, másfelől pedig a rend, a szabadság, a képviselői immunitás félreértése által azok megintatásán munkálkodnak közre.

A bácsmegyei községi segéd- és kezelő-személyzet nyugdíjügye.

Kartársaim oly számosan keresnek fel tudakozódó leveleikkel, hogy — miután közös kasszánk ép úgy, mint a sajátom is, nem viselheti el a sok válaszoló levelezés terheit — ismételtlen kénytelen vagyok jóakaró lapunk hasábjainak türelmét igénybe venni, hogy kartársaimnak fel lehessenek.

Kérvényeink annak idején — mint tudjuk — kiadattak a jegyzői együletnek véleményezés végett. Ezeket a jegyzői egylet választmányi ülésében (melyen az elnökség szives jóindulata folytán néhányan közülük is vendégszerepeltek) tárgyalván, oly határozatot hozott, miszerint kérvényeinket, mint jogos, méltányos, szükséges és hasznosat a megye közönségének pártfogásába ajánlja.

Csekélységem ebben a magasztos pillanatban háromszázunk szívét szivemben áradozni érezve, a meghatottságtól könyező szemeimet a közelemben levőktől eltakarva, alig tudtam a jöttent öntudatától lelkesült derék választmánynak néhány köszönő szót rebegni.

Másnap a közgyűlés a választmány indítványát a legnagyobb lelkesedéssel megéljenzette s azt magáévá tette. De mert több szem többet lát, egy közbevetett indítványra hozzáfűzte, hogy tekintettel a mai jegyzői nyugdíjalap megintott

voltára, kéri a törvényhatóságot, miszerint előbb intézkednék a mai jegyzői nyugdíjalap helyreállításáról, esetleg a segéd-jegyzők kérelmének kegyeskednék a ma-holnap beköszöntő államosítás keretén belül érvényt szerezni.

Szép volt — igen tisztelt kartársak — e két gyűlés s ha választanom kellene a kettő között, igazán nem tudnám megmondani a választmányi ülés vagy a közgyűlés volt-e szebb, mikor ügyünket tárgyalta. A választmányi, mely szűkebb körben, röviden, de erélyesen vette ügyünket pártfogásába? Vagy talán a közgyűlés, melyben Bácsmegyének ritka nagyszámban egybegyűlt jegyzői kara zugó éljenzéssel fogadta a választmány szép határozatát. A közgyűlés, melyben egy melegen szívből fakadt szép beszédből, oly édesen csengtek e szavak, testvéreink, barátaink, gyermekeink, vérünkbeli való vér! Így mondta ezt egy szép szavú jegyző ur ünnepélyesen, nyilvánosan s a jelenlevők őt mind megéljenzették! Igazán álom volt-e ez, vagy való? Mert én még mindig álmodozom róla. Igen kedves kartársak, ők testvéreikül fogadtak bennünket.

Ámde kartársak a mi testvéreinknek háza, a nyugdíjalap-roskadozó félben van, ők maguk is alig férnek meg benne, hát még hogy fogadhatnának vendégeket. Rajta tehát jó testvérek, mutassuk meg, hogy igazán jó testvérek vagyunk, siessünk, rakjuk össze garasainkat, építsük fel, erősítsük, támogassuk meg a rozszant falakat. Gyerünk szaladjunk el a jó öreg apóhoz (a megyéhez), a honnan ők már kivették örökségüket, kérjük ki mi is a mienkét s aztán rajta válvetve, építsük fel az ősi portát! És ha már benne vagyunk az építésben — hiszen édes testvérek vagyunk — hát a közös telken toldjuk meg az épületet, emeljünk egy akkora közös hajlékot, hogy abba mi mindannyian, tehát valamennyi testvér elférjen. Hiszen mi vagyunk az ifjabbak, van erőnk a munkához, tudjuk mi a garasainkat összekuporgatni, meghát végre is édes testvéreink öreg apója minket sem fog mostoháknak tekinteni s az ő jó szíve nekünk is csak juttat egy kis örökséget.

Hogy pedig mindez elegendő az ősi házikó felépítésére és kibővítésére, azt mi nagyon is jól kiszámítottuk a jegyző együlethez intézet második kérvényünkben.

„Hass, alkos, gyarapíts s a haza fényre derül.“

Hasson oda idősb testvéreink kara, hogy amit választmányi ülésén határozott s közgyűlésen oly lelkesen megéljenzett, az ténynyé váljék, alkossa meg mindnyájunk közös édes apja, a törvényhatóság, azt az üdvös szabályrendeletet, melyek keretén belül a nyugdíjalapot gyarapítanunk lehetségessé válik s akkor a mi szűkebb hazánk 300 gyermekének jövője fényre derül. Igen, akkor leszünk mi édes testvérek és addig mindig csak mostohák; akkor nem fogjuk várni azt — akiről nem tudjuk, hogy ördög, avagy angyal képében látogat-e meg — a vendéget: az államosítást!

Tovarisova, 1898. november 30.

Égi Lajos.

Két nemzetgazdasági rendszer: Malthus és Carey.

Az államnak nagy belső háztartása, a nemzetgazdaság, a mai korban a nemzeti létnek első tényezője, mivel magába zárja nemcsak anyagi létét az embernek, de annak abból fejlődő összes szellemi világát is. Nem érdek nélküli két nemzetgazdaság rendszerét figyelembe venni, kik homlokellenesen gondolkodtak az emberi nem anyagi fejlődéséről, közel egymással éltek és irtak, csak-hogy Malthus Angliában, Carey pedig a szabad Amerikában.

Malthus a múlt század végén a nemzetgazdaságban a kétségbeesés, a tehetetlenség rendszerét felállította, midőn azt vitatta, hogy az emberi nem oly rohamosan szaporodik, hogy e megtorlás nem áll semmi arányban a természet termelési képességével és hogy a későbbi századokban az emberi faj a táplálék elégtelensége miatt a nyomornak és az éhségnek pusztító martaléka lesz.

Ezen sötét nézet az akkori angol népgazdasági szomorú viszonyokból merítette forrását, mivel az angol munkásproletariátus, növelve az akkori keresetnélküli ir munkás tömegekkel és a külső háborúk által előidézett gyári pangás miatt, a legnagyobb nyomornak volt kitéve és azt az angol nemzetnek a szegények adójából fenntartani kellett. A szerencsétlen birtokviszonyok Angliában, hol $\frac{3}{4}$, de az összes fekvő vagyonnak latifundiumokban fekszik és így kisbirtok híján óriási tömege a munkásnépnek a gyári üzem felé fordult és nagy oka volt és ma is oka az ijesztő nagy proletariátusnak.

Ilyen áldatlan munkáviszonyok között állította fel Malthus ezen emberietlen tanát és azt fejtegette, hogy minden néven nevezendő csapás, mely az emberiséget éri, dőghalál, háború, az átlagon túli halandóság stb. eszköz a jóságos Isten kezében arra, hogy a népesedés és a természet eltartási képessége között a helyes arány meg legyen. Ezen tant további folyamában követve, borzalmasok végkövetkezései, a nemzési ösztönök korlátozása, predestinált nyomor és a tömegrabszolgaság, mely alig tengődni képes jármában a dúslakodó gazdagságnak.

De az ember teremtő nemzője megcáfolta Malthusnak ezen az isteni jóság kimeríthetlensége és a keresztény szeretet véghetlensége ellen intézett tanát magában Angliában, mivel azóta népessége megkétszereződött és a nyomor kisebb, miután a keresetforrások azóta óriási növekedése mellett a jólét általánosan igen elmékedett.

Mit mond Malthus kislelkű, lemondó tanával szemben Carey, az amerikai nemzetgazdász, ki két évtizeddel későbben irt és közzé tette nemzetgazdasági örökhitelenségű eszméit? Tana, a világ intező isteni jóságán és az emberi szellem kimeríthetlenségén, előretörő kutatásain alapszik és nem más, mint az emberi nemnek számszerű haladása és e mellett az emberi szellem soha meg nem álló tudományos felkutatása a természet erőinek, hogy újabb és újabb tápszerek birtokába jöhessünk életszükségeinknek fedezésére.

Csak egyoldalú földmívelő országban, hol emberi munkában, annak fel nem keresése miatt, nagy a pazarlás, hol tehát az ipar ezer és ezer változataiban nem ikerestvére egy távoli vidékre nyersterményeket szállító földmívelésnek, lehet és van értelme a Malthus-féle tannak a produkció elégtelenségéről és a véghetetlen emberi nyomorúságról; igazán kulturális országban, hol ipar és földmívelés együtt van, a fogyasztás ott áll a produkció mellett, megtalálja és meg vannak az anyagi és ezzel összekötve a szellemi életnek feltételei.

Az emberi géniusz magasra törő, a jövő emberiség anyagi lételét biztosítani törekvő kutatások, a kulturális nemzetek jelen tengerentúli vállalatjai nem egyszerű kalandok, mint a Normanok vagy más tengeri kalózok kalandjai voltak, hanem a jövő századok emberisége anyagi fenntartására számított nagy munkája. A tudomány is folyvást halad és ma-holnap a földmívelést tudományos alapra fektetve a nyerstermelést óriási méretekre viszi, valamint az eddig magasra emelt ipart tovább fejleszti, szóval gondoskodva lesz arról, hogy Malthusnak szomorú tana valóságga soha ne lehessen.

R. Á.

December 2.

Dec. 2. Ófelségének, mint osztrák császárnak ötvenéves uralkodói jubileumán az ősi lojalitással ünnepezték a hű Magyarország is. Az általános ünnepből kivette a maga részét a mi városunk is. D. e. 9 órakor a róm. kath., azután pedig a gör. kel. s végül az izr. templomokban volt ünnepélyes istentisztelet. Az istentiszteleteken jelen voltak az összes hatóságok és hivatalok, élükön dr. Vojnits István főispánnal a róm. kath. templomban a kóruson a kaszinó-egyleti dalárda énekelt. A polgársággal együtt ünnepelt a katonaság is. A helybeli közös és honvéd zászlóaljok teljes számban kivonultak délelőtt 9 órakor a Szent-Háromság-térre s a kath. templomban megtartott mise alatt díszlovásokat adtak. Ezen a napon osztották ki a katonák között az érmekeket is.

A vidékről a következő tudósításokat kaptuk:

O-Kér. December 2-át, ófelsége trónraléptének 50-ik évfordulóját O-Kér község községe is méltóképen ülte meg. A róm. kath. templomban celebrált ünnepi misét, az ág. h. ev. templomban tartott hálaadó istentisztelet, majd a gör. kel. templomban szolgáltatott mise követte s mind három helyen nagy közönség, élén községünk érdemes előljáróságával, vett részt. Különösen kimagasló volt Bierbrunner Gusztáv ev. lelkész beszéde, melyben a hallgatóságot imára serkenté, úgy magáért, mint szeretett királyunkért. „Imádkozunk — mondá — hogy országunk lakossága egy közösséget képezzen, melyben szíveink az összetartás acélkapcsaival legyenek egyesítve. Ezt csak alázatossággal érhetjük el. Kiki imádkozzék tehát alázatossággal első sorban magáért, másodsorban pedig előljáróiért, mint Istennek helyetteseiért. Ma mint alázatalteljes keresztények legfőbb urunkért, ófelsége a királyért imádkozunk, kit Isten mérhetetlen kegyelme 50 nehéz éven át megtartott hazánk lakóinak igazi atyjául. Imádkozunk teljes szívvel, mert bizony csodálatra méltó nagy feladat ily számos nemzetiségekkel lakott országot, hol milliónyi, gyakran egymással teljesen ellenkező kívánságokat kell meg-

egyeztetni, 50 megpróbáltatásokkal teljes éven át bölcsen kormányozni. Imádkozunk úgy magunk, mint ófelsége első Ferenc József legalkotmányosabb királyunkért, hogy még számos éven át élhesstünk királyi jogára alatt istenfélelemben s tisztességben, mint a melyek egyedül kedvesek Istenünk előtt, kinek kegyelme továbbra is velünk maradjon.“ Ezen az egész hallgatóságot mélyen megráztó beszédet a tanulók által szépen énekelt Goll-Jókai: Király-hymnusz s az utána mondott remek imát a helybeli ev. „Dalkör“ által szabatosan énekelt hymnusz követte s mindnyájan azon szívből fakadó kívánsággal tértünk mindennapi foglalatosságainkhoz: Isten mindenható kegyelme éltesse még sokáig szeretett öreg királyunkat, első Ferenc József ófelségét!

O-Szivac. Felsőleges királyunk 50 évi uralkodása alkalmával a római kath. és a gör. keleti templomokban hálaadó isteni tisztelet volt, mely alkalommal a község nagyszámú intelligenciája, élükön a községi előljárókkal, részt vett.

Káty. Káty községe ófelsége cs. és kir. apostoli fejedelmünk 50 éves uralkodását, amennyire tőle telhetett, szintén emléktünnepé tette; amennyiben december hó 1-én este vallás- és nemzetiség különbség nélkül kivilágított, a tiszoltó-egylet pedig teljes díszben saját zenekara mellett a fúfitean át fátylasmenetet tartott, ennek befejeztével, saját helyiségében egy kis lakomára összegyűlvén, ott Szaich Gyula, az egyetel főparancsnoka őszinte szívből fakadó és valóban szívhez szólóan esetelelte e nagy nap jelentőségét, kiemelve szeretett apostoli királyunk 50 éves uralkodásában tett minden jót nemzetenek: élteve a királyt. A zenekar Kőlcsey fenséges hymnuszát játszta, miközben durrogtak a tarackok. December 2-án pedig az egész község ünnepi díszít magára és úgy az ágost. hitv. evang., valamint a szerb egyházban a hálaadó istentiszteletben vallásfelekezeti különbsége nélkül részt vett. A mikor ezt szíves tudomására adom, egyuttal kérem, miszerint azt becses lapjában felvenni sziveskedjék, egyuttal kötelességemnek tartom kiemelni azt, hogy az egész ünnepély megvalósíthatása egyedül Szaich Gyula, községünk közszertetben álló jegyzőjének köszönhető.

Ujdonságok.

Személyi hir. Borsódi és katymári Latinovits János, tegnapelőtt városunkba érkezett, hogy a tegnapi megtartott vármegyei közigazgatási bizottsági ülésen részt vegyen.

Kitüntetés. Ófelsége a király borsódi és katymári Latinovits János, főrendiházi tagot, vármegyénk törvényhatósági bizottságának virilitási tagját a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki a királyi kitüntetés egy arra teljesen érdemes férfit s vármegyénk közéletének egyik legtehetősebb és illusztris alakját érte.

Kitüntetés. Ófelsége a király Pokker József, m. kir. honvédszázados, kezelő tisztet, 40 évi hű szolgálataért a koronás arany érdemkeresztet tüntette ki.

Az új csatornai főmérnök. Peschke Karoly, a Ferenc-csatorna bajai szakaszmérnökét a részvénnyel igazgatósága főmérnökke léptette elő. Az új főmérnök egyike a Ferenc-csatorna legrégibb tisztviselőinek, a ki hosszú évek kitartó munkásságával érdemelte ki az igazán megérdemelt előléptetést.

Előléptetés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Bácskay Antal apatini m. kir. posta- és távirat tisztet 100 frttal előléptette.

Főispáni ebéd. Mint lapunk múlt számában említettük, dr. Vojnits István főispán esztőtörtökön nagy-szabású ebédet adott. Az ebédet özv. Vojnits Lukácsné sz. Szemző Jozefa urnó, a főispán édes anyja is részt vett. A meghívottak névsorából tévedés folyán kimaradtak a következő nevek: Arsenovits István, Blumenthal Lajos, Brauner Adolf, Czálinger József, Falcione Gusztáv, Ferabach Károly, Henneberg Sándor, Janovich Gyula, Komáromy Gyula, Lang Flórián, Paul Kálmán, dr. Pavlovits Jenő, Szemző Gyula, Steiuecker Gábor, Terezy Mór, Vukicsévits Gy. Miklós és dr. Zákó István.

Közig. biz. ülés. Bács-Bodrogh vármegyei közig. bizottsága tegnap ülést tartott dr. Vojnits István elnökelete alatt.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Masirovits Gusztáv, zombori kir. törvényszéki irnokot segédtelek-könyvvezetővé nevezte ki.

Alapszabályok jóváhagyása. A belügyminiszter a bajai „chevrah kadisah“ izr. szent-egylet módosított alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Bács-Bodrogh vármegyei orvosi főközsövetség. Baja városának uri kaszójában tartotta meg f. hó 1-én a bácsmegyei orvosok szövetsége IV. választmányi ülését, melyen nemcsak a választmányi tagok, hanem a Baja városi és környékbeli orvosok is szép számmal jelentek meg. Dr. Bernhardt János, városi tisztii főorvos a legszertetremelőbb módon gondoskodott arról, hogy a vendégek jól érezzék magukat. A választmányi ülésen nagyfőntosságú határozatokat hoztak, főleg azon memorandum érdemel figyelmet, melyet a bácsmegyei orvosok a megye intező köreiből nagyobb számú tagból álló küldöttség útján fognak benyújtani. Ezen memorandumban elpanaszolják, mily alacsonyak a községek által a törvény szellemével meg nem egyező módon egyoldaluan megállapított látogatási díjak és a bajok orvoslását kéri. Ezenkívül a megyebeli gyógyszerészekhez kérelem fog az iránt intéztetni, hogy győgytárakban a főközsövetség által a megyei orvosi nyugdíjalap javára rendezendő receptkrajcar-gyűjtést eszközöljék, mely célból perselyek fognak ott felállítani. A gyűlésen tette meg dr. Zalár István, tb. megyei főorvos, nyug. uradalmi orvos azon ama nagylelkű ajánlatát, melylyel 200 koronát adományozott nevezett nyugdíjalap javára. A választmányi ülés hálás köszönettel fogadta ezen ajánlatot, köszönetét az összes orvosok nevében e helyen csak ismételteti. Gyűlés után kedélyes társas-ebéd fejezte be ezen a vendégekre nézve kellemes napot.

Tűrr tábornok alapítványai. Bajáról írják: Tűrr István tábornok ur, Baja város világhírű szűllője, még a múlt évben felajánlotta a városunkban létesítendő árvaház javára 7000 koronát, a főgimnázium javára régebben tett 400 koronás ösztöndíjalapítványának 1000 koronára leendő kiegészítését és a városi polgári iskola javára egyenként 5—500 koronáról szóló ösztöndíjalapítványt. Szutrély Lipót ügyvéd ur, mint a tábornok ur megbízottja, e hó 2-án a fenti 8587 koronát a városi pénztárba befizette.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Forgó Endre, zombori kir. törvényszéki és Heck Vendel, apatini kir. járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Választás. Kis-Hegyesei irnokká Balassy Mihály választott meg.

Névváltoztatások. Schwarcz Samu bajai kereskedőségét vezetéknevét „Sugár“-ra, kiskoru Klein Dezső és Kornél bajai lakosok pedig vezetéknevüket „Rónai“-ra változtatták.

Eljegyzés. Heilbrun Mór zentai fiatal kereskedő eljegyezte Baros Bella kisasszonyt Németpalánkáról.

Esküvő. Eötvös József szabadkai vasuti tisztviselő f. hó 6-án, ma d. u. 3 órakor esküszik örök hűséget Decsy Antika kisasszonynak, Decsy Dezső szabadkai gyógyszerész leányának.

Tévedés áldozata. Szabadkán a napokban végzetes tévedésnek esett áldozatul Gyulaffi Károly ot-tani lakos. Ugyanis amint hazafelé ment, ismeretlen tettesek rárobantak, összeverték és karját összeszurkálták. Az utonállók nem Gyulaffit, hanem egy szabadkai jómódú kereskedőt akartak megtámadni s a sötétben vették észre a tévedést. A tetteseket a rendőrség nyomozza.

Állatorvosi ismételő tanfolyam. A földmívelésügyi miniszter 1899. jan. 2—16-iki időközben 14 napi állatorvosi ismételő tanfolyamot rendez Budapesten. A tanfolyam tárgyait a különböző védőoltások, a sertés-vesz elleni védekezés, a szérum előállítás módja, a diagnosztikai ojtások, mallein, tuberkulinkezelés, kóródi boncolások, szemtífusz s az állatorvosi szaktudomány terén újabb előfordult nevezetesebb tapasztalatok ismertetése képezi. Általában az a célja a kormányknak, hogy az állatorvosok az újabb vívmányokat elsajátíthassák s ezzel a gazdaságközönségnek minél képzetesebb állatorvosi kar álljon rendelkezésére. A résztvevők 30 frinyi segélyt élveznek. Jelentkezési határidő december 8.

Közműves tanító. O-Szivacon Schwarcz Irén ev. ref. tanítónő iskolájában legújában egy közműves osztja a tudomány malasztjait, az apró iskolás gyermekek között. Vagy most már a közművesek kvalifikációja egy a tanítókéval? Beleegyeznek ebbe a tanítók? Vagy ez is az autonómikus jogaik közül tartozik az ev. ref. egyháznak? Vagy a kir. tanfelügyelő tudomásával történik mindez? Nevezet tanítónő 3—4 heti időtartamra nyert szabadságot s addig mindig a közműves fog tanítani? Talán jó lenne egyéb helyettesről gondoskodni, mert ebbe nem csak a bölcs presbitériumnak, hanem a szülőknak is van beszólása. Nemde?

Elfojtott szobator. Topolyáról írják: Könnyen végzetessé válható szobator volt dr. Mannheim Armin házában péntek este. A szobator, hogy hogy nem le-ittette a folyósói égő függő lámpát, mely a földre esett s eltörtött s a kiömlő petróleum nagy lánggal égett. A házbeliek azonban nem vesztesé el lélekjelenlétüket, a tüzet — mely könnyen nagy kárt okozhatott volna — eloltották.

Életunt inas. Zentáról írják: Szabó Ferencz inasa Sztojko Rádó, meguntta az inaszkodást és a mult béten a Tiszára menet, egyik kantájára cédulát ragasztott, melyben tudtára adja a világnak, hogy öngyilkos lesz, a Tiszába ugrik. A kanták a Tisza partján megkerültek, de az inasgyerek valóban eltűnt. Gazdája mindenütt keresteti, a rendőrkapitányság irt Feketető előljáróságának is, honnét a fű való, de eddig még az életunt inasnak nyomára nem akadtak.

Kabátlovaj. Ujvidéken az Erzsébet szállodában esztőtörtök este egy magát Ibrahim Bain Simon szkadrai (Albánia) török kereskedőnek kiadó ember, egyik ott időző utazónak fogason függő téli kabátját elemelte. Minthogy tettét siker koronázta, csakhamar újból megjelent működése színterén egy másikért is, csakhogy ezuttal a régi közmondásos korszó eltörtött, mert egyik pincér, amidőn már épen a második kabattal is távozni féltben volt, elcsipte s átadta a rendőrségnek, hol most dacára a jó téli kabátnak, dideregye várja büntetését, ami azonban, — mivel a rendőrség személyazonosságát eddig ki nem derítette — jó sokáig húzódhatik.

A szíves kalauz. Ferenczy István negyvenöt éves temberi földmives szerdán este a fővárosba érkezett, hogy ott a régi betegségét gyógyíttassa. Amint leszállt a vonatról, kérdézősködni kezdett, hogyan juthat el leghamarább a Szent-István kórházhoz, hozzálépett egy huszonkét évesnek látszó munkásember s ajánlközött, hogy husz krajcárért elvezeti a kórházhoz. Ferenczy gyanusnak találta ezt a szíves ajánlközést s kijelentette, hogy majd eltalál oda maga is. Folytatja is az utját, de alig haladt néhány lépésnyire, megszólította egy hordár: Hová megy bácsi? — A Szent-István kórházba. — De oda nem jut el már máma, messi van. Jöjjen velem ebbe a koresmába, itt megvacsorálhat, meg is hálhat és holnap kimehet a kórházba. A földmives be is tért a koresmába, ahol ismét az a legény toppant eléje, aki az előbb kalauzul ajánlközött. Itt addig un-szolta a tovább menetelre Ferenczyt, mig utnak indult vele. A Cséry-féle telep mellett a kalauz revolvert rántott elő s lelőréssal fenyegette a földmivest, ha nem adja oda a pénzt. A megijedt beteg embertől el is szedett kilenc forintot, azután elmenekült. Így beszélt el az esetet Ferenczy István a fővárosi rendőrségen, a mely most keresi a szíves kalauzt.

Színház.

Diplomás kisasszonyok.

December 1.

Kövessy Albertnek e darabjáról nem sok mondani valónk van. Egyedlti érdeme az, hogy képtelen bohóságával a közönséget mindvégig jó hangulatban tartja s a pár év előtt még oly aktuálisnak hangoztatott nőemancipáció félszeregeit állítja kacagató módon pellengére. A hatást fokozta az, hogy a szereplők valamennyien jövedvel játszottak.

Ez előadáson legszebb partieja volt Galyasi Paulának, ki sikkes játékkal, kellemes hangjával a közönségben jó hangulatot keltett s különösen Ozeana szerepében oly kedvesen játszott, mintha az egész szerep reá lett volna szabva. Minden jelenését zajos tappsal jutalmazták s énekszámait majd mind megismételték.

Deák Péter, Kantai Teréz, Hevesi Gábor, Nógrádiné jelesen alakítottak. Kedves volt Dulits Mariska is.

Mai estén különösen kitért Német János, ki mai szereplésével igazán kielégítette a legkényesebb igé nyeket is.

A fiatalabb színészek közül Simon Jenő és Pálfi mutattak valamit és eltekintve mindkettőnek szögleteségeitől, hisszük, hogy idő múltán lesz belőlük valami. Szalóki ma gyenge volt és többé kevésbé tulzott, — ugylátszik, hogy mégis inkább népszimű komikus. Batosynak szerepe nem volt, Tordai pedig — mint multkor is említettük — akkor játszik legjobban, ha szerepet nem adnak neki.

Pálfi Nina? Ezt a művésznőt kritizálni nem tudjuk. Elmondunk már róla minden jót és szépet és rövid idő óta vezetett rovatunkban ily hamar ismétlésekbe bocsátkozni nem akarunk.

A rendezés jó volt és a darab minden zökkenés nélkül folyt le.

Kis molnárné.

December 3.

Sztojanovits Jenő eredeti magyar operettejét felt ház előtt játszotta meg a társulat.

Mivel a nagyközönség a darabot már ismeri, egyenesen áttérünk a szereplők működésének bírálatára. Az első felvonás menete kissé vontatott volt s csak Pálfi Ninát illeti meg a dicséret, ki a fejedelm szerepét ügyesen és kedvesen játszotta. Mellette említésre méltó volt Deák igazgató, ki Bicski András szerepében kitűnően állotta meg helyét. Szabó határozottan gyenge volt s az első felvonástól kezdve az egész darabon keresztül meglátszott játéka bizonytalansága. Belépő dala ugyan elég jó volt, de kitetszett belőle az indispozíció. Második felvonásbeli kettőse eléggé sikertült, kimerültsége azonban legjobban kitűnt Pálfiával és Galyasival előadott bármásában, hol egy ízben gixert is csinált. A közönség ugylátszik észrevette a fáradságot, mert mindkét számot jóakarattal megtapsolta.

A második felvonás kezdetétől előadott kardalt bántó diszharmoniaiával énekeltek, a mit fokozott Ságbinak határtalanúságig menő feltűnési viszketege. Ma már másodsor figyelemzetjük a rendezőséget, hogy erről jó lesz öt lesozoktatni.

Pálfi ebben a felvonásban remekelt hajnali dalával s a madár hangot kitűnő utánzásával oda vitte a közönséget, hogy ezt a kedves dalat megismételtették.

Deák itt is jól vezette Bicski szerepét, mely egészen neki való, — sőt Szalóki is szépen megálta helyét. Galyasi kedvesen és szépen játszott.

A harmadik felvonás ismét Pálfié és Galyasié volt. Galyasi szólójával remekelt, de legnagyobb hatást ért el ő is meg Pálfi is a „rózsa, rózsá, rózsaszál“ kezdetű kettőssel, melynek fülbemászó gyönyörű áriája ilyen kedves előadásban a közönséget igaz gyönyörűséggel töltötte el; s az ének mellett élvezettel néztük végig Galyasinak igazán briliáns játékát, a hogy a kényeskedő, pipeskedő kis menyecske naiv szerepét adta. — Ez volt az egész előadás legkimagaslóbb jelenete s ha a kritikát csak a magunk kedvéért írjuk, bizony-bizony ezért megbocsátanánk az előadás elkövetett hibáért.

Még megemlítjük Kantai Terézt, de csak azért, hogy konstataljuk azt, hogy ez előadásban visszaesett mutatott, mit fokozott még az is, hogy szerepét nem igen tudta.

Fekete rigó.

December 4.

Géczy Istvánnak új darabja, melyet inkább lehet színműnek, mint népsziműnek nevezni.

Meséje az, hogy Fenyő Boldizsárnak idősebb leányát, Margitot gróf Nádfalussy Endre elcsábítja és megbecsteleníti. A darab kezdődik azzal, hogy az eltévedt leányt, kinek becselenségéről szülei mit sem tudnak, hazavárják. Margit hazajön és bevallja bűnét, melyért a kétségbeesett apa eltaszítja és megátkozza őt.

A lelketlen gróf megismeri Fenyő kisebb leányát, Sárkát, vágyakra gerjed iránta és midőn szóbeli ajánlatait Sárka visszautasítja, elhatározza magában, hogy elrabolja őt.

Ez azonban véletlen uton Sárka kedvesének, Zólyomi Miklósnak és Margitnak is tudomására jön, kik is a gróft gyalázatos tettében megakadályozzák.

Fenyő felmond gazdájának és ezzel magát és családját koldusbotra juttatná, de Miklós atya, Zólyomi gazdag paraszt a gróftól megveszi uradalmát és Fenyőt állásába visszahelyezi. Abba azonban nem akar beleegyezni, hogy fia Margit családjába házassodjék. Azonban egy a nejjével lefolyt és remekül megirt jelenet után, erkölcsi kényszer nyomása alatt a házasságra végre is beleegyeznek. Az öreg Fenyő Margit őszinte megbánását látván s tapasztalván azt, hogy mindenki az ő pártját fogja, sőt Szelid Gerzson ispán nőtül venni hajlandó: eltévedt leányának megbocsát és szeretetébe visszafogadja. Hogy a népsziműnek a jellege, habár a végén, de mégis meglegyen, végződik az egész lakodalommal és táncal.

Kitűnő mellékszerepek Czinczér Lenci az örökös segédjegyző és Miska kisbíró szerepei. Ez utóbbiról kistül, hogy Zólyomi természetes fia.

Maga az előadás csekély számú közönség előtt bérletszűnetben folyt le.

Galyasi kedvesen dalolt, azonban meglátszott rajta, hogy szerepe kissé erőltetett. A ki opera énekesnőnek készült, operette énekesnővé válik, annak ilyen szerepkör nem való; ezt azonban nem az ő hibájának rójuk fel, hanem a rendezőséget okoljuk érte és ha figyelembe vesszük azt, hogy mily kevés énekszám van a szerepek s ha igaz a színbázi jelentés azon állítása, hogy Dulics Mariska szintén énekesnő, jobban szerettük volna ezt a szerepet az ő kezében látni.

Hatarozott megrovást érdemel Batosy, ki a gróf szerepét oly gyöngén adta, hogy a különben jó előadás hatásának lerombolásában oroszláni részt vett magának. Nagyon, de nagyon sokat kell csiszolódni, míg e genreben elfogadhatót nyújt.

Sajnáljuk, hogy a mai előadásban Környeit is meg kell rónunk. Hangja gyönyörű, de játéka semmit sem nyújtott. Az első felvonásban ugylátszik, mint egy fadarab, mit ugylátszik észre vett és hogy helyre pótolja, az utolsó felvonásban Galyasival a pamlagon az izletelenségig tulhajtott szerelmi jeleneteket inscenált. Ha az előadás opera volna, akkor nem szólnánk semmit, mert ott a játéka nem szokás tekinteni, de népsziműben, ha valamiképp is, — de alakítani kell.

Deák Péter kitűnő volt Lenci szerepében, Pálfi is igen jól alakította az ispánt, kár, hogy az utolsó felvonásban kissé visszaesett.

Német János ma megint jól játszott Hevesivel együtt és Kantai Teréz ugylátszik megint elemében volt, mert Zólyominé szerepét igen jól adta. Népsziművekben határozott komikai tehetség.

Csiszér Róza kis szerepében elfogadhatót nyújtott és Polgár Fáni játéka is kielégítő volt.

Elismeréssel kell ma nyilatkoznunk Szalóki Dezsőről. Miska szerepét igen jól adta s a nőkről szóló kuplóját meg is ismételtették. Kár, hogy olyan, mint a chameleou. Egyik nap jól játszik, másik nap semmit sem nyújt, — pedig látszik, hogy tehetsége van s ha akar, tud is alakítani.

Még megemlítjük a zenekart. A második felvonás egyik dalánál, melyet Környei adott elő, az egyik primhegedős — ugylátszik ki, valami kiegészítő muzzeusz — fűlsértő hamisan játszott; talán jobb volna helyette másikat alkalmazni.

Ugy hisszük, jó volna az igazgatónak valami jó régi népsziművet színe hozni, hol néha-néha az igazi népszimű énekesnőjét is szerepeltetné. A mai népsziművek többé-kevésbé nem azok, a miknek lenniök kellene és a közönség szívesebben venné egy igazi népsziműnek előadását, mint egy toldott földött s a modern viszonyokat tárgyaló össze-vissza zagyvált, népsziműnek csufolt darabét.

I — s.

CSARNOK.

Csacsgó kis madár . . .

Csacsgó kis madár hallgasson el dalod,
Daloddal szívemet már nem vigasztalod!
Szerető leánykám dala százszor édesb . . .
A splürák danája is csak semmi az ő
Lágy hangjához képest!

Feslő rózsabimbó bájaidat rejtse el,
Ha enyhe harmatban fürdöl kora reggel!
Szerető leánykám nevető orcái
Sokkal, sokkal szebbek, mint a tündérkertek
Feselő rózsái!

Csillogó fénysugár csillagtan égen
Hunyj el, hunyj örökre, ne csillogj már nékem!
Szerető leánykám szeme tize, lángja
Fényesebb, nagyobb, mint dél magaslatán
Álló nap sugára!

Kacagó gerlepár erdő sürtijében
Igaz boldogságok nem irigylem én, nem!
Szerető leánykám im ölembé zártam
Igaz szerelmünkben, boldogságunkban egy
Egész mennyország van!

Szabadka Gyula.

APATINTÓL ORSOVÁIG.

(Folytatás.)

A magyar parti mezőségekben apró pásztortűzek gyulnak ki s az esti szellő felénk hozza a kolomp bús hangját, melybe belevegyül egy-egy szopós bárány síró begetése. Az eltávolodott hegyek lassan visszakerülnek a parthoz, melynek lombjai közül néhány kis házikó halvány mécse bámul a csillagos éjszakába. Majd egy falucska kerül elénk apró házacskaival, melynél ifjú szerb legények és leányok mulatnak dalolva a tambura hangjai mellett. Oly nagyszerűen illik ez a néma éjbe, a folyam lágy mormolásába. Aztán elmarad ez is. Oldalt végtelen nádterengő körvonalai mutatkoznak, kiálló fűzfákkal, melyek ugylátszik ki, mint valami óriási szunyogok. A messze távolban időnként tűzpontok mutatkoznak, melyeket el-elfed a felszálló gőz és pára. Sejteti sem merjük, hogy az valami állomás, inkább kárpátzatnak véljük az egészet. De lassanként meggyőződünk, hogy az a csillagtenger, melynek rezgő fénye oly bájosan tükröződik vissza a folyam fodrán, nem más, mint a bázisai kikötő árbócerdeje, mozgó, ringó lámpásaival.

Az égen kigyult csillagok a derült kék boltozatot egy gyöngyökkel behintett halová varázsolják, mely alatt szinte uszni látszanak a hegyláncok fekete csucsei, az erdők sötét koronái. Valóban a természet e pillanatban oly remek harmóniává egyesül, hogy ennél elragadóbbat képzelni sem tudok. Mi ehhez most már utunk gyönyörű látkepe, melyről azt hittem, hogy felülmulhatlan. Örömtelenség lesz kifáradt testem és lelkem s a meredek hegy-csúcsok, melyek felett misztikus fény ömlik szét, a magasba emelik képzetelemet. Most egyszerre valami távoli dörgésszerű moraj hallható, mintha a zajló tenger zúgása volna. A moraj mindinkább erősebbé válik s tisztán megkülönböztethető a parton száguldó vonat dűbörgése a kiálló szirtekhez verődő megtört habzó hullámok csattogásától. Nem tudjuk megmagyarázni a jelenség okát. Itt a nád mentén csendes a víz, még csak hullámot sem ver, amott meg oly rémitő erővel dűbörg, hogy ide ballatszük háborgása.

Most egy kiálló hegyfok körül, melyen öles hullámok zúzódnak darabokra, hirtelen megtörik a Duna s a rengeteg víztömeg két sziklahegy közé szorul. Magas, habzó hullámok közé jutunk, melyek ugylátszik a kis járművel, mint a szalmaszállal. Kétségessé válik a partrajutás és rémitő sötét víztömegekről. De nem szólók semmit, csak összeszorítom az ajkam s összes izomerőmmel feszítem a kormánylapátot. A Duna rettenetes ur, ki haragjában erdőkét szagat ki gyökereiből; a hátára szállott ember csak egy fereg, mely egy szalmaszálon uszik. S most ez a fereg dacolni készül vele. A csolnak táncol az ijeszítő fekete hullámvilágban, majd meg a fehér tajtékhegyen, mint egy dióhéj; az ellenkező szél is azt akarja, hogy visszakergessen e sziklafokhoz, hogy kedve szerint zúzzon darabokra. De már nem engedünk se szélnek, se hullámnak. Kalapom lehellik lábaimhoz, izzadságtól csapzott hajamat lobogtatja a szél, a csolnak orrán átsapó tajtékzó hideg zuhanynyal csapkodja arcunkat . . . Még csak néhány méter és parton vagyunk. A lapát már eléri a sziklás talajt; de ekkor egy iszonyu hullám csúcára kapja a könnyű járművet s neki zudítja a szirtes partnak. Rémitő zökkenést érezünk, a fenyődeszka minden ízében megreccsog, de aztán nem mozdul többé a lapos sziklatömbörlől, melyre felfutott. Tarajos hullámok nyomulnak oldalának s megtörve, sisterege ömlenek be. Nincs idő habozásra; kilépünk a sekély vízbe s a víz tajtékzása és harsogása közt leemeljük a kópadról s hirtelen lökessel feltaszítjuk

a partra. A víz mintha sajnálná zsákmányát, messzire kirohan utánunk.

Most már mentve vagyunk, bár egy darabka száraz helylyel sem dicsekedhetünk. Kihányjuk a beömlött vizet s mig egyik társam őrtül marad a csolnaknál, kettesben felkapaszkodunk a sziklás meredélyen, hogy valami szállást nézzünk az állomáson. Az első lámpa fényénél megnézem órámat: éjfél után félegyre jár. Folytonos fűtülles, dűbörgés közt haladunk a sinpár mellett. Sötét alakok futkosnak ide s tova, amint azt a kapcsolás, tolatás kívánja. Végre nagyszerű pályaudvarban találjuk magunkat; a villanyos jelző szakadatlanul csörömpöl, a szemben fekvő gőzházban, vaggongyárban tűszög, zakatol, bűmből a gép; néhány hajómatróz lármasan hordja a szent s az éktelen harmóniává vegyült zsvajba belevegyül egy-egy a házak árnyékában alvó szurtos oláh hatalmas borkolása. Sietünk e helyről, hogy valami vendéglőt keressünk, mert már csaknem eldőltünk a fáradságtól és éhségtől. Mind hiába! még csak egy viskóra sem tudunk rátalálni. A sajtáságnak helyen képtelenek vagyunk tájékozódni; bármerre fordulunk, mindenütt meredek sziklafal vagy a Duna zárja el utunkat a sötétségben. Elcsúszva térünk vissza a csolnakhoz, reggelre halasztva a kutatást. Nem tudjuk mitévők legyünk; így átázva, átfázva nem feketünk le az éles kóparton. Az idő kegyetlentül lassan mulik. Soha életemben nem vártam ugylátszik a virradatot, mint most. S mintha csak azért is késne. Letlők egy lapos köre; reszketni kezd a testem a nedves ruhától s az éj hidegétől. Futkosni kezdek ide-oda a parton, hogy legalább egy kis mechanikai meleget nyerjek. Végre sok keserűség után keleten lassan szürkülni kezd.

Angusztus 23-án még alig pitymallik s már is sietünk a feltalált ösvényen a falu felé. Falu? Egy elhordott sziklatömb helyére épült 3-4 összeragasztott egyemeletes ház, melynek földszintjén piszkos bolthelyiségek tátonganak, mig fenn a vasuti és gyári hivatalnokok lakásai vannak. Előtte százhusz négyzetöltnyi térség a piac, melynek közepéből szobor emelkedik ki, melyből egy vascövön folytonosan ömlik a forrásvíz. Körülötte egész szemétdomb hever, a kicsurgó víztől pocolyává változtatva. Balról a halmokon néhány rozsaüt viskó fekszik, alakatlan templommal. Élelmi cikk mindazonáltal elég választékban van felhalmozva a piacon s bár alaposan kell megfigyeltünk, hiányról nem panaszkodhatunk.

Ezalatt a vibar életével tombol s tajtékka veri a Dunát; ugylátszik egyhamar nincs kedve nyugalomra térni. Tovaindulásról szó sem lehet s így van időnk körülményesen megtekinteni a helyet s a tájat. Magas, réteges sziklák merednek köröskörül az égnek s csak gerincük van humuszszal fedve. Épen azért egy talpaltunyi földet sem hagyunk parlagon. A bámulatos szorgalom és gazdálkodási ügyesség kevés földön is biztosítja a megélhetést. A szántóföldek alig 5-6 öl széles táblákra vannak felosztva, a szántási sorok ritkák és egyenesek s a külön táblákon egymásután váltakoznak a teugeri és másféle vetések. Az alföldi embert bámulat fogja el ezek láttára s alig tudja elbinni, hogy a merőleges meredek oldalakat ember szántotta fel. Azt hiszünk, hogy csak madár szállhat e helyekre s im a leleményes hegylakó szántóvá varázsolja és szédülés nélkül jár-kei barázdáiban. A szikla és a folyam közt kavicsosalt kövezett fehér szekérut vezet a szomszéd falvakba, korlaltl védve a veszélyesebb helyeken.

Tétlenségre vagyunk kárthatatva a vihar miatt s a vízhez szokva ugylátszik a szárazon agyonütni az időt. A csolnakról nem távozhatunk messzire s így száz-száz is megjárjuk egy és ugyanazon utat. Keső délután megkísértjük továbbadni az első faluig s a sziklás part mellett el is vergődünk egy darabig, de minden fáradozás hasztalan. Az erős hullámmal és széllel szemben alig haladunk óránként 3 ezer métert s a háborgás végre is partra kényszerít.

Az est hátralevő részét halászzal töltjük el, de sikertelentül; még a hal se jó közel a sziklahegy az erős hullámtörésben. Kedvetlenül készítjük el fekhelyeinket a száraz homokon s hogy a szél ellen némileg védve legyünk, felvontatjuk csolnakunkat a fővényre, melynek aljában csakhamar leheveredünk. Sokáig elhallgatom a szél bűgását s a homokszemek koppanását, amint oda, meg odalötödnék a csolnak pereméhez. Még egyszer megigazitom vánkösomat, lecsatolom övemest s kezemet pisztolyom markolatán nyugtatva, csendesen elalszom.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Községi irnoki állás

töltendő be helyettesítés utján Uj-Palánka községénél, havi 25 frt fizetéssel. A jegyzői irodai teendőkből jártassággal bírók előnyben részesítenek. Jó magaviselet és alkalmatosság esetére végleges alkalmaztatás biztosított. Magyar és német nyelvnek bírása megköveteltetik. — Az állást elnyerni óhajtok forduljanak **Büchler Róbert** jegyzőhöz Uj-Palánkán.

5446. szám.

fig. 1898.

Pályázati hirdetemény.

Bács-Bodrogh vármegye Bikity községben leköszönés folytán üresedésbe jött segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Ezen állás évi javadalmazása személyhez kötött havi előlege részletekben fizetendő 500 frtból áll.

Felhivatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **f. évi december hó 15-ig** hozzám benyújtsák.

Baján, 1898. évi november hó 29-én.

Latinovits Gyula,

főszolgabíró.

11271. sz.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Földvár községben 400 frt évi, havi előleges részletekben kiszolgáltatandó fizetéssel javadalmazott közs. irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok, és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzák december hó 15-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

O-Becse, 1898. évi december 1.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végeztek, előkészítésköze és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves

ÖNKÉNTESI JOGOT.
A ki már sor alatt állott, elkészett. SZÜLETÉSI ÉV KÖZLENDŐ.
Programot ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT
a katonaiskola igazgatója
DEBRECZENBEN.

Felügyelő: MAYER ADOLF,
10-4 es. és kir. őrnagy.
Intézet: Arany János-utca saját ház.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?

1165. szám.
1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti keresk. és váltótörvényszék 1898. évi 107218. számú végzése következtében dr. Gombos Ignác zombori ügyvéd által képviselt Gerster Lajos budapesti lakos javára Gerster Gyula és neje kis-sztapári lakosok ellen 1500 frt és járuléki erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 916 frtra becsült bútör-, ágy- és ruhaneműkből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró V. 1221/2. 1898. számú végzése folytán 1500 frt tökekövetelés, ennek 1898. évi július hó 15. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 105 frt 45 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Kis-Sztapáron alperesek lakásán leendő eszközökre 1898. évi december hó 15. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi november hó 29-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

3367. szám.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Keresztur községben leköszönés folytán megüresedett évi 300 frt fizetés s felszereléssel javadalmazott községi gyalogrendőri állásra pályázat hirdetnek. Felhívják pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyo évi december hó 31-ig** alulírt előjárósághoz adják be, később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Bács-Keresztur, 1898. évi november hó 28-án.

3-2

Előjáróság.

12286. sz.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Scherk Antal végrehajtást szenvedő elleni 150 frt tökekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Sztanisicson fekvő, a sztanisicsi 397. számú betétben foglalt Scherk Antal (nős Cziszler Magdolnával) nevén álló A. I. 1-9 sorsz. a. urbéri birtok és hozzátartozó legelőre 1674 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi január hó 4-ik napján délelőtti 10 órakor Sztanisics községében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi október hó 15-én.
A zombori kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tszéki bíró.

Pékház.

Emberemlékezet óta fenálló péküzlet, nagy vevőkörrel, olcsó házbér mellett **kiadó.**
Bővebbet Teltsch Gáspárnál
Zomborban.

Meghívó.

A mélykúti önszegélyző-szövetkezet tagjai
1898. évi december hó 18-án délután 2 órakor
a róm. kath. iskola helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívtnak.

A gyűlés tárgyai:

1. A felosztási tervezet bemutatása a felszámoló bizottság által, annak elfogadása és jóváhagyása.
2. A felszámoló bizottságnak, valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
3. Esetleg osztatlan maradt pénz hová fordítása.
4. A könyvek elhelyezése iránti intézkedés.
5. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag ki nevezése.

A felszámoló bizottság.

1436. szám.
kig. 1898.

Hirdetmény.

Plávna község alulírt elüljárósága közhírré teszi, hogy az urbéreszek tulajdonát képező 668 hold ^{431/1000} ö l réti legelőn elterülő vizek halászati joga 1899. évi január hó 1-től 1901. évi december hó 31-ig terjedő 3 évre 1898. évi december hó 18-án (vasárnap) délután 3 órakor Plávna községében nyilvános árverés útján 241 frt kikiáltási árban haszonbérbe fog adatni.

Kelt Plávnan, 1898. évi november hó 25-én.

Kanyó Ödön, **Simits János,**
helyettes jegyző. bíró.

3164. szám.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A hódásghai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kulmer Antal végrehajtónak kisk Szendelbach Erzsébet és Magdolna végrehajtást szenvedők elleni 428 frt 02 kr tökekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásghai kir. járásbíró) területén lévő, Filipova község határában fekvő, a filipovai 117. sz. tkvben A. 1. sor, 1031. hr. sz. kisk. Szendelbach Magdolna és kisk. Szendelbach Erzsébet nevén álló 429 ö l szántóra 96 frt kikiáltási árban; továbbá a filipovai 666. sz. betétben A. 1. sorsz. 5343. hr. sz. a. felvett ugyancsak fentnevezett kiskoruk nevén álló 1335 ö l szántóra 298 frt kikiáltási árban — és pedig mindkét ingatlanra az özv. Szendelbach Ferencné szül. Wildmann Magdolna javára C. I. és 11. sorsz. a. bekebelezett özvegyi haszonélvezeti szolgalmi jog fentartásával — az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi december hó 17-ik napján délután 3 órakor Filipova községében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 9 frt 60 kr, illetve 29 frt 80 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásghon, 1898. évi szeptember hó 12-én.

A hódásghai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

1111. ss.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Bulkesz községében üresedésbe jött és havi utólagos részletekben kifizetendő évi 240 frt javadalmazással összekötött gyalogrendőri állásra pályázatot nyitok.

Mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy szabályszerűen okmányolt pályázati kérvényeiket **folyo évi december hó 14-ig** nálam okvetlenül benyujtsák.

Palánka, 1898. évi november hó 28-án.

Lichtneckert,
szolgabíró.

3-1

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **Zomborban Párisi- és Gromon-utca sarkán, a takarékpénztár bérházában**

uri és női cipőüzletet

nyitottam, melyben kész áru mellett a fősúlyt különösen mértékszerűen megrendelésekre fektetem.

Elvállalok **uri-, női- és gyermek-cipők** elkészítését, a mai kornak megfelelő legjobb és legdivatosabb kivitelben.

Alapos szakismeretem, melyet Budapesten elsőrangú cégeknél, mint szabász több éveken keresztül elsajátítottam, azon reményre jogosítanak, hogy tisztelt megrendelőim minden igényeinek meg fogok felelni.

Midőn a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, a legutányosabb és legponyosabb kiszolgálásról biztosítom, maradtam

mely tisztelettel

12-6 **Gubicza György.**

12151. sz.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Heim Simon végrehajtónak Stiegler István végrehajtást szenvedő elleni 18 frt 20 kr tökekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Bezdánban fekvő, a bezdáni 367. számú betétben foglalt Stiegler István és neje Helfrich Éva nevén álló A. I. 2565/1., 2565/2 hr 1224. ö. i. számú egész ház 94 ö lnyi beltelek és 465 ö l kertre — tekintettel az 1881. 60. t. c. 156. §-ának d) pontjára — 434 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898-ik évi december hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor Bezdán községében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi október hó 12-én.
A zombori kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. trvszéki bíró.

1104. szám.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Alulírt község elüljárósága elbocsajtás folytán két gyalogrendőri állásra ezennel pályázatot nyit; felhívja pályázni óhajtókat, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyo évi december hó 10-ig** bezárólag alulírt község elüljárósághoz nyujtsák be, mivel a később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

A községi gyalogrendőr javadalmazása egyenkint évi 200 frt havi utólagos részletekben, ruhát és teljes felszerelést a község adja.

Vilóván, 1898. évi november hó 26-án.

Knezevich József, **Medakov Vlada,**
h. jegyző. 3-2 II. bíró.

12326. sz.
tkv 1898.

Póthirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint özv. Zettovits Józsefné szül. Czvitko Magdolna zombori lakos végrehajtónak Zettovits Sztána és társai végrehajtást szenvedtek elleni 61 frt és járulékat iránti végrehajtási ügyében 11735 tkv. 1898. sz. a. kibocsajtott árverési hirdetményben a zombori 2361. számú betétben A. I. 1. sorsz. a. felvett s Zettovits Sztána, Zombori Zettovits János, Zettovits Magdolna és Zettovits Ignác nevén álló 4091. és 4092. hr. s 242. ö. i. sz. ház és 239 ö l beltelekre az ezen ingatlan 1/2 részére özv. Zettovits Józsefné szül. Czvitko Magdolna javára bekebelezett haszonélvezeti jog épségben hagyása mellett 600 frtban; ugyanott A. 1. sorsz. a. felvett s ugyanazok nevén álló 4827. hr. számú ingatlanra ugyanazon haszonélvezeti jog épségben hagyása mellett 60 frt kikiáltási árban **1898. évi december hó 27-ik napjának délutáni 3 órájára** kitézett árverés az 1881. LX. t. c. 167. § a alapján a zombori takarékpénztár végrehajtó érdekében is 68 frt 20 kr tökekövetelése s járuléki kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Zomborban, 1898. évi október hó 31-én.
A kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tszéki bíró.